

MODALITETI TUŽBENOG ZAHTEVA

1. Tužbeni zahtev, istaknut u jednoj tužbi, može da bude jednostavan i složen. Kad tužilac traži od suda da sud presudom odluči samo o jednoj glavnoj stvari, tužbeni zahtev je jednostavan. Tužbeni zahtev je složen kad je jednom tužbom o formalnom smislu istaknuto više samostalnih glavnih zahteva.

O kumulaciji zahteva govori se samo kad je u jednoj tužbi istaknuto više glavnih zahteva. Isticanje sporednog zahteva¹ uz glavni zahtev, po samom Zakonu o parničnom postupku², ne predstavlja kumulaciju tužbenih zahteva. Pored objektivne kumulacije, moguće je da istovremeno dođe i do subjektivne kumulacije.

Složen tužbeni zahtev može da ima različite modalitete. Modaliteti tužbenog zahteva su: obična objektivna kumulacija, eventualna kumulacija i alternativna kumulacija. Poseban modalitet tužbenog zahteva predstavlja tzv. subsidijska kumulacija.

2. Obična objektivna kumulacija je najčešći oblik spajanja tužbeih zahteva. Tužilac može da istakne više tužbenih zahteva prema jednom tuženom i da traži da sud o njima odluči tako što će usvojiti sve istaknute zahteve (čl. 188. ZPP).

Obična objektivna kumulacija tužbenih zahteva je procesni institut čije se postojanje opravdava razlozima ekonomičnosti, efikasnosti, racionalnosti, koncentracije, jednoobraznosti suđenja i pravne sigurnosti. Pravila građanskog procesnog prava predviđaju i dopuštaju da tužilac, umesto većeg broja parnika protiv istog tuženog, pokrene samo jednu u kojoj će mu biti pruženi različiti vidovi građansko-pravne zaštite.

Objektivna kumulacija je rezultat dispozicije tužioca. Od njegove volje zavisi da li će podneti veći broj tužbi protiv istog tuženog kod istog suda, i tako pokrenuti veći broj parnika radi ostvarivanja različitih zahteva, ili će sve te različite zahteve kumulirati u jednom pismenu, u jednoj tužbi u formalnom smislu, i pokrenuti samo jedan postupak i više zahteva ostvarivati u jednom istom postupku.

Tužilac može da kumulira više svojih različitih zahteva bez obzira da li se radi o zahtevima za utvrđenje, zahtevima za osudu na činidbu ili zahtevima za preinačenje³.

2. Obična objektivna kumulacija je institut različit od spajanja postupka odlukom suda. Do objektivne kumulacije, po pravilu, dolazi u trenutku podizanja tužbe, i to voljom tužioca. Spajanje postupka je institut koji se, i pored sličnosti sa objektivnom kumulacijom, od nje bitno i znatno razlikuje. Spajanje postupka je posledica odluke suda i do njega dolazi u toku postupka, nezavisno od volje tužioca. Za razliku od objektivne kumulacije, spojeni postupci o spornim pravnim stvarima i dalje ostaju samostalni, tako da veza koju je sud stvorio između njih može odlukom suda uvek prestati.

3. Obična objektivna kumulacija može da bude početna i naknadna, zavisno od toga da li je do spajanja tužbenih zahteva došlo simultano, još u trenutku podizanja tužbe, ili naknadno, u toku samog postupka, sve do zaključenja glavne rasprave. Naknadna objektivna kumulacija nastaje kao posledica preinačenja tužbe u objektivnom smislu njenim proširenjem naknadnim isticanjem novih glavnih zahteva⁴.

4. Objektivna kumulacija je dopuštena pod uslovima koji su predviđeni zakonom. Tužilac može da kumulira više različitih glavnih zahteva protiv istog tuženog kad su svi zahtevi povezani istim činjeničnim i pravnim osnovom, ali je dopuštena i kad između njih ne postoji takva veza.

Tužilac može uvek da istakne više glavnih zahteva protiv istog tuženog kad su svi ti zahtevi povezani istim činjeničnim i pravnim osnovom jer se radi o zahtevima koji proizlaze iz istog događaja. Npr. tužilac može istom tužbom da traži naknadu u različitim vidovima štete prouzrokovane istim štetnim događajem. Pošto se radi o većem broju spojenih zahteva, vrednost predmeta spora utvrđuje se sabiranjem vrednosti svakog od kumuliranih zahteva.

Kumulacija je dopuštena i kad zahtevi koje tužilac kumulira nisu povezani istim činjeničnim i pravnim osnovom. Npr. moguće je da tužilac istovremeno traži i isplatu kupoprodajne cene i povraćaj poklona.

Obična objektivna kumulacija je dopuštena ako je za sve kumulirane zahteve stvarno i mesno nadležan isti sud, i ako je za sve kumulirane zahteve propisana ista vrsta postupka.

Kad su u pitanju koneksni zahtevi,⁵ kumulacija je dopuštena i kad nije predviđena ista stvarna nadležnost suda za sve zahteve. Ako je za neke od kumuliranih zahteva predviđena nadležnost veća, a za neke nadležnost sudije pojedinca, o svim kumuliranim zahtevima odlučuje veće.

Nije dopuštena kumulacija zahteva za koje nije propisana ista vrsta postupka. Tako se npr. ne može kumulirati zahtev za razvod braka i zahtev za deobu zajedničke imovine, ili zahtev za naknadu štete sa zahtevom zbog smetanja državinе. Izuzetno, iz razloga celishodnosti, zakonom je dopuštena kumulacija iako se radi o zahtevima za koje nije propisana ista vrsta postupka. Tako je zakonom dopuštena kumulacija bračnih i alimentacionih parnica i paternitetskih odn. maternitetskih parnica sa alimentacionim parnicama⁶.

Ukoliko sud utvrdi da obična objektivna kumulacija nije dopuštena, on odlučuje da se raspravljanje i odlučivanje o tim zahtevima razdvodi, a prema okolnostima slučaja može odlučiti i da se određena pravna stvar ustupi nadležnom суду, ukoliko se ne radi o zahtevu iz njegove nadležnosti.

5. Obična objektivna kumulacija omogućava da se u pogledu kumuliranih zahteva vodi jedinstvena rasprava na kojoj se izvida i raspravlja o svakom od kumulativnih zahteva. O svim kumuliranim zahtevima sud donosi jednu odluku. Izuzetno, sud može doneti i delimičnu presudu o jednom od istaknutih zahteva ako je on sazreo za odluku (čl. 329. st. 1. ZPP).

6. Eventualna kumulacija tužbenih zahteva⁷ je vid objektivne kumulacije tužbenih zahteva koji su kumulirani tako što tužilac ističe dva ili više tužbenih zahteva koji su u međusobnoj vezi tako što predlaže da sud usvoji sledeći od tih zahteva za slučaj da nađe da prethodno istaknuti zahtev nije osnovan (čl. 188. st. 2. i 3. ZPP).

Eventualna kumulacija se razlikuje od obične objektivne kumulacije po tome što tužilac ne traži da sud usvoji sve kumulirane zahteve istaknute prema istom tuženom, već samo jedan od više kumuliranih zahteva. Tužilac je imao mogućnost da svaki od eventualno kumuliranih zahteva istakne u posebnoj parnici. Pošto nije mogućno da sud usvoji sve istaknute zahteve jer se oni, s obzirom na pravila materijalnog prava nalaze u međusobnoj vezi i izjamno se isključuju, tužilac ih simultano ističe u istoj tužbi i traži da sud usvoji jedan od istaknutih zahteva – onaj za koji se ispostavi da je osnovan. Okolnost što se svi istaknuti zahtevi s obzirom na pravila materijalnog prava ne mogu istovremeno usvojiti, nije smetnja da se svi zahtevi kumuliraju i istovremeno istaknu s tim što tužilac određuje redosled odlučivanja. Npr. tužilac traži ispunjenje ugovora, a za slučaj da se ispostavi da je ugovor ništav, traži povraćaj kupoprodajne cene. Ili, tužilac traži vraćanje stvari, a za slučaj da je to nemogućno, traži naknadu štete zbog propasti stvari.

7. Eventualna kumulacija je procesna ustanova kojom se, pored principa ekonomičnosti, efikasnosti i koncentracije, ostvaruje i princip pravne sigurnosti. Simultanim isticanjem više zahteva o kojima sud dlučuje u istoj parnici, po redosledu koji je odredio tužilac, unapred se sprečava mogućnost da sud, u dve različite parnice, odbije oba zahteva, koji su u međusobnoj vezi a međusobno se isključuju, zbog razlike u pravnoj oceni i pravnom shvatanju.

8. Prethodno istaknuti zahtev je osnovni zahtev, dok su ostali kumulirani zahtevi pomoćni ili eventualni zahtevi. Redosled odlučivanja o kumuliranim zahtevima određuje sam tužilac u tužbi.

9. Eventualna kumulacija može da bude početna ili simultana, kad su zahtevi kumulirani u trenutku podizanja tužbe, i naknadna, kad je eventualni zahtev istaknut u toku parnice objektivnim preinacenjem tužbe.

10. Eventualna kumulacija je dopuštena samo ako između kumuliranih zahteva postoji međusobna veza. Ona se ispoljava ili u tome što zahtevi imaju isti činjenični i pravni osnov, ili u tome što su usmereni na ostvarenje identičnog pravnog ili ekonomskog cilja⁸. Eventualno kumulirani zahtevi se najčešće uzjamno isključuju i zato je mogućno da bude usvojen samo jedan od njih. Razume se, potrebno je da je za kumulirane zahteve stvarno i mesno nadležan isti sud, i da je za svaki od njih predviđena ista vrsta postupka.

11. U slučaju početne eventualne kumulacije, litispendencija i sva njena dejstva nastaju istovremeno za sve simultano kumulirane zahteve jer je parnica i pokrenuta o svim kumuliranim zahtevima. Ukoliko do eventualne kumulacije dođe naknadno, u toku postupka, litispendencija o svakom naknadno istaknutom zahtevu počinje od trenutka kad je tuženi obavešten o njegovom isticanju.

U literaturi se smatra da parnica o eventualno kumuliranim zahtevima teče pod rezolutivnim uslovom⁹. Uslov je, u tom slučaju, jedan procesni događaj – ako sud usvoji prvi, osnovni zahtev, postaje bespredmetno da odlučuje o narednim, eventualno kumuliranim zahtevima.

12. Redosled odlučivanja o kumuliranim zahtevima određuje tužilac i zato sud ispituje osnovanost onog zahteva koji je prioritetno istaknut. Prilikom izviđanja stanja stvari u parnici u kojoj su eventualno kumulirani tužbeni zahtevi, sud nije vezan za redosled odlučivanja.

sled stanja stvari kojim tužilac obrazlaže svoje zahteve. Sud utvrđuje činjenice onim redom koji mu izgleda najcelishodniji.

13. Kad sud odluči da usvoji prethodni, osnovni zahtev, on se u dispozitivu presude ne izjašnjava o eventualno postavljenim zahtevima. Odlučivanje o eventualno kumuliranim zahtevima postaje u tom slučaju bespredmetno. Svi eventualno kumulirani zahtevi se, s obzirom na pravila materijalnog prava, međusobno isključuju, a usvajanjem jednog od njih, sud je omogućio tužiocu da ostvari željeni cilj. Zbog toga se sud ne izjašnjava o ostalim eventualno kumuliranim zahtevima jer u pogledu njih postoji fikcija da je tužilac povukao tužbu¹⁰.

Zbog toga sud, u tom slučaju, pošto je u pogledu pomoćnih zahteva došlo do prestanka litispendencije, donosi rešenje o obustavljanju postupka o svim eventualno postavljenim zahtevima, i to od trenutka kad postane pravnosnažna odluka o prethodno postavljenom zahtevu.

14. Kad sud utvrdi da je prethodni, osnovni zahtev neosnovan, i odluči da ga odbije, ispunjeni su uslovi da odlučuje o istaknutom eventualnom zahtevu. Istom odlukom, kojom odbija kao neosnovan prethodni zahtev, sud odlučuje o osnovanosti ili neosnovanosti narednog eventualnog zahteva jer nije dopušteno razdvojeno odlučivanje o kumuliranim zahtevima. Sud mora izričito da odbije kao neosnovan prethodni zahtev jer je to uslov da odlučuje o eventualno istaknutom zahtevu. Delimična presuda, pošto se radi o zahtevima koji se isključuju, nije dopuštena jer bi tada moglo da dođe i do protivrečnih odluka. Osim toga, tužilac je samo tražio da sud usvoji jedan od više kumuliranih zahteva.

15. Eventualna kumulacija izaziva posebnu situaciju u instancionom postupku¹¹. Ukoliko je sud usvojio tužbeni zahtev tužioca, pošto je tuženi uspeo u parnici, on nema pravo na žalbu. Ukoliko tuženi izjavlja žalbu protiv odluke kojom se usvaja eventualno istaknuti zahtev, instancioni sud mora da ispituje odluku u celini, a to znači da je ispituje i u delu u kome je osnovni, primarno istaknuti zahtev odbijen. Žalba tuženog se tretira kao žalba protiv cele presude¹². Ukoliko instancioni sud utvrdi da je žalba bila osnovana, prvostepena presuda se ukida u celosti.

16. Pored eventualne kumulacije tužbenog zahteva, propisi procesnog prava predviđaju i dopuštaju i alternativnu kumulaciju. Alternativna kumulacija¹³ je izuzetno dopušten modalitet tužbenog zahteva. Alternativno spajanje tužbenih zahteva moguće je u parnicama koje se vode povodom alternativnih obligacija, kad tužilac postavlja više tužbenih zahteva kojima traži osudu tuženog na istu činidbu ali po raznim osnovama, i kad tužilac ističe više tužbenih zahteva kojima predlaže osudu na dve činidbe alternativno zato što mu pripadaju neka prava u alternativnom vidu.

17. Da bi tužba bila formalno uredna, tužbeni zahtev treba da bude ne samo jasan i razumljiv, već i određen i opredeljen. To je i razlog što zakonodavac samo izuzetno dopušta alternativnu kumulaciju tužbenih zahteva i to u tačno određenim slučajevima.

18. Alternativna kumulacija tužbenih zahteva u parnicama koje se vode povodom alternativnih obligacija predstavlja neminovnost. Istovremeno, ovaj procesni institut pokazuje povezanost i uslovljenost građanskog i građanskog procesnog prava.

Alternativne obligacije, su, kao što je poznato, one obligacije koje za predmet dve ili više činidbi s tim što definitivni predmet obligacije zavisi od izbora ovlaštenog lica (dužnika, poverioca ili trećeg lica) ili samog suda (čl. 403. ZOO)¹⁴. Alternativne obligacije su obligacije sa alternativnim pravom poverioca i alternativnom obavezom dužnika – poverilac ima alternativno pravo da traži jednu od prestacija, a dužnik ima alternativnu obavezu da izvrši jednu od prestacija. Pravo na izbor pokazuje koji će subjekt izvršiti definitivno određenje predmeta obligacije odn. izazvati koncentraciju.

Kad pravo izbora pripada tužiocu, on je ovlašćen ili da izvrši izbor do podizanja tužbe i da u tužbi istakne samo jedan zahtev, ili da podigne tužbu sa alternativnim zahtevima. Ako tužilac, kome pripada pravo izbora, podigne tužbu sa alternativnim zahtevom, tuženi bi mogao u toku postupka da pozove tužioca, kao proverioca, da izvrši izbor i svede obligaciju na jedan predmet. Ukoliko poverilac, kao tužilac, ne bi preinačio tužbu, ovlašćenje na izbor bi prešlo na dužnika i postupak bi se nesmetano nastavio.

Kad pravo izbora pripada tuženom, kao dužniku, njegovo pravo da vrši izbor činidbe traje sve dok u izvršnom postupku jedna od dugovanih stvari ne bude, potpuno ili delimično, predata poveriocu po njegovom izboru¹⁵. Kad pravo izbora pripada tuženom, tužilac, koji nema pravo na jednu određenu prestaciju, mora da postavi alternativni tužbeni zahtev (npr. da mu tuženi ili preda određeno zemljište ili mu isplati izvesnu sumu; ili da mu tuženi preda jednu od tri slike itd.). Poverilac treba da postavi alternativni zahtev jer to odgovara suštini obligacionog odnosa; postavljanjem samo jednog zahteva poverilac bi neovlašćeno promenio obligaciju, neovlašćeno bi vršio pravo izbora i tražio nešto što mu ne pripada. Ako bi on to ipak učinio, a tuženi ne bi prigovorio, nastala bi situacija kao da je tuženi sam izvršio izbor jer je prečutno pristao na izvršni izbor predmeta obligacije.

Kad treće lice propusti da izvrši izbor predmeta obligacije, i poverilac i dužnik imaju pravo da traže da sud izvrši taj izbor (čl. 406. ZOO). U tom slučaju, tužilac bi morao da postavi alternativni zahtev: da zatraži od suda da sud izvrši izbor dugovane činidbe i da, potom, zatraži i osudu tuženog na tu činidbu. Tada bi sud bio dužan da najpre utvrdi alterantivnu obavezu, donese konstitutivnu odluku kojom bi izvršio izbor dugovane činidbe, i, konačno, da donese kondemnatornu odluku kojom bi naložio ispunjenje izabrane činidbe¹⁶.

19. Alternativna kumulacija više zahteva kojima se ostvaruje ista činidba po raznim osnovima je posledica okolnosti što povodom istog događaja postoje i dva različita materijalno-pravna odnosa i dva različita materijalnopravna zahteva kojima treba da se ostvari jedna ista činidba. Npr. kupac koji duguje kupoprodajnu cenu izdao je, kao garantiju, menicu na iznos kupoprodajne cene, tako da tužilac može da traži istom tužbom isplatu istog iznosa i kao isplatu kupoprodajne cene i kao menični dug. Međutim, iako su kumulirani različiti zahtevi, tužilac praktično traži samo jednu odluku — osudu na istu činidbu¹⁷.

20. Zakonodavac vrlo često priznaje poveriocu izvesna prava u alternativnom vidu. Npr. pravo da traži izvršenje ugovora ili plaćanje ugovorne kazne, pravo na odustanak od ugovora ili zamenu stvari sa nedostatkom za stvar koja je bez mana, pravo na isporuku robe ili na naknadu štete zbog neisporuke i sl. Zbog toga se i dešava da tužilac ponekad predlaže osudu na činidbu alternativno. Ako je zakonodavac priznao izvesna prava u alternativnom vidu, tužilac je dužan da izvrši izbor još prilikom podizanja tužbe tako što će svoje zahteve istaći eventualno ili će istaći samo jedan glavni tužbeni zahtev.

21. Poseban modalitet tužbenog zahteva predstavlja supsidijarna kumulacija.

Supsidijarna kumulacija je modalitet tužbenog zahteva koji se javlja kao posledica institucije *facultas alternativa solucionis* (čl. 409. ZOO). Ovaj modalitet tužbenog zahteva posebno je predviđen odredbama ZPP (čl. 327.). Pravilima ZPP predviđeno je da tužilac može u tužbi ili kasnije u toku postupka, sve do zaključenja glavne rasprave, da istakne tužbeni zahtev kojim će tražiti da sud osudi tuženog na ispunjenje jedne nenovčane činidbe s tim što se tuženi može oslobođiti te dugovane činidbe ako mu plati određeni novčani iznos¹⁸.

Kod obligacionih odnosa sa fakultativnom obavezom dužnika, dužnik duguje samo jednu činidbu ali se može oslobođiti ove svoje obaveze tako što će poveriocu dati ili dugovani predmet, ili neki drugi predmet koji je određen zakonom, ugovorom ili jednostranom izjavom volje (*una res in obligatione, duea res in solutione*). Kod ovih obligacija poverilac može da zahteva samo ispunjenje dugovane činidbe, dok dužnik ima mogućnost da umesto dugovane činidbe izvrši fakultativnu, odn. da se osloboди obaveze ispunjenjem ili dugovane ili fakultativne činidbe.

Pošto je poverilac ovlašćen da traži samo dugovanu činidbu, on ima pravo da tužbom predloži osudu tuženog na dugovanu činidbu, a ne i na onu kojom tuženi – dužnik može po svom izboru da ispuni svoju obavezu. Dužnik nije dužan, i kad se izjasnni za fakultativnu mesto dugovane činidbe, da je i izvrši, jer njegova izjava ne menja ništa u obligacionom odnosu. Dužnikovo pravo na izbor predmeta ispunjenja traje sve dok poverilac u izvršnom postupku ne dobije (potpuno ili delimično) činidbu koja se iz obligacije duguje¹⁹.

Pravo dužnika na izbor između dugovane i fakultativne činidbe može da bude originalno (na osnovu zakona, po sporazumu, na osnovu testamenta) ili naknadno (dodatni sporazum ili jednostrana ponuda poverioca). Dužnik može da stekne pravo na izbor između dugovane i fakultativne činidbe i na osnovu izjave koju mu tužilac može da stavi do znanja tužbom ili u toku postupka²⁰.

22. Tužilac je ovlašćen da obavesti tuženog dužnika da će se smatrati namirenim ako mu tuženi, umesto ispunjenja nenovčane činidbe (npr. predaje stvari), isplati iznos čiju je visinu sam tužilac odredio. Ovu materijalnopravnu i jednostranu izjavu tužilac može da uputi tuženom tako što će je spojiti sa svojom tužbom i zatražiti od suda da sud u dispozitiv presude kojom će usvojiti njegov zahtev za osudu na činidbu unese i stav (konstataciju) da je tuženi ovlašćen, na osnovu izjave samog tužioca kao poverioca, ukoliko je prihvati, da se osloboди ispunjenja dugovane nenovčane činidbe ukoliko tužiocu plati označeni novčani iznos.²¹

Postavljanjem ovakvog zahteva, tužilac modifikuje svoje traženje koje je upravljeno na činidbu koja se ne sastoji u plaćanju novcem u skladu sa pravom tuženog koje je on stekao u toku postupka na osnovu izjave samog tužioca i njegovim ovlašćenjem da se može oslobođiti dugovane obaveze isplatom novčanog iznosa koji je tužilac označio.

23. Izjava tužioca o tome da će se smatrati namirenim ako mu tuženi umesto ispunjenja nenovčane činidbe isplati iznos koji je sam tužilac odredio, vezuje tužioca od trenutka dostavljanja tužbe tuženom. Tužilac je ovom izjavom vezan jer je, tuženi ovlašćen da se osloboodi od davanja predmeta, a tužilac je dužan, ukoliko sud usvoji njegov tužbeni zahtev, da primi od tuženog onaj novčani iznos koji je sam označio kao ispunjenje umesto utuženog drugog zahteva. Ova izjava, sadržana u tužbenom zahtevu, vezuje i sud, bez obzira da li je tužilac ostao pri istoj ili nije.

Tužilac subsidijarno traži da se u izrek presude unese konstatacija o pravu dužnika, koje je on stekao na osnovu tužiočeve materijalnopravne izjave sadržane u tužbi u trenutku kad je saznao za ovu izjavu tužioca.

24. U toku postupka, sud ispituje da li je osnovan tužiočev zahtev kojim on traži osudu tuženog na dugovanu nonovčanu činidbu. Tužbeni zahtev je upravljen na činidbu koja se sastoji u nenovčanom davanju i taj zahtev predstavlja predmet odlučivanja. Sud nije dužan ni da ispita da li tuženi pristaje da umesto ispunjenja nenovčane činidbe isplati označeni iznos.

Pravo tuženog da na osnovu izjave tužioca izabere predmet ispunjenja (dugovanu činidbu ili isplatu iznosa koji je tužilac sam odredio) nije sporno i zato sud nije dužan

da ispita da li označeni iznos, za koji tužilac izjavljuje da je voljan primiti umesto nenovčane činidbe, odgovara vrednosti nenovčane činidbe. Iznos koji je tužilac označio nije predmet parnice, a to znači da se o njemu ne može ni raspravljati, niti ga sud može smanjiti ili povećati.

25. Kad sud utvrdi da je tužiočev tužbeni zahtev osnovan, on donosi presudu kojom nalaže tuženom da ispuni dugovanu činidbu, i, istovremeno, u dispozitiv presude unosi i konstataciju da tuženi ima pravo da se osloboodi te nenovčane činidbe plaćanjem označenog novčanog iznosa.

Ako sud propusti da u dispozitiv odluke uneše konstataciju da tuženi ima pravo da se osloboodi ispunjenja nenovčane činidbe plaćanjem označenog novčanog iznosa, nedostatak se može otkloniti ispravljanjem presude, pošto se radi o očevidnom propustu. Smatra se²² da je dopunjavanje presude u ovakvoj situaciji isključeno jer sud nije propustio da odluči o označenom iznosu pošto on i nije bio predmet sudskog odlučivanja.

Supsidijarno istaknut zahtev, zahtev za isplatu iznosa koji je tužilac sam odredio, koji će biti konstatovan u dispozitivu presude, predstavlja neku vrstu pomoćnog prava zaštitnog zahteva na čije isticanje je tužilac posebnim propisom ovlašćen.

26. Ako tuženi u toku parnice, do zaključenja glavne rasprave, pristane da isplati označeni novčani iznos, i to saopšti tužiocu, parnica se može okončati poravnanjem. Istotako, moguće je i da tužilac preinači tužbu isticanjem alternativnog traženja ili će samo umesto prvobitne činidbe zahtevati plaćanje iznosa čiju je visinu sam odredio a tuženi prihvatio.

1) Sporednim zahtevom tužilac traži kamate, plodove, ugovornu kaznu i sl. U literaturi se ponekad greši i zahtev za naknadu parničnih troškova, iako je on samostalni predmet parničnog postupka, tretira sekao sporedno traženje.

2) Sl. I. SFRJ, br. 4/77, u daljem tekstu ZPP.

3) O zahtevu za presudu detaljno: Stanković, G. – Građansko procesno pravo, Niš, 1987, str. 84.

4) O običnom kumulativnom spajaju tužbenih zahteva videti: Poznić, B. – Građansko procesno pravo, Beograd, 1986, str. 347, Triva S. – Građansko parnično procesno pravo, Zagreb, 1983, str. 320, Bazala, B. – Tužbeni zahtevi u međusobnoj vezi, Glasnik, 9/58.

5) Koneksni zahtevi su oni zahtevi koji imju isti činjenični i pravni osnov.

6) Zakon o braku i porodičnim odnosima SR Srbije, Sl. glasnik br. 22/80, predvideo je poseban parnični postupak u alimentacionim parnicama. Iako nije dozvoljen spajanje zahteva u istoj tužbi ako se u pogledu jednog primenjuje opšti a u pogledu drugog poseban parnični postupak po odredbama ovog zakona, moguća je kumulacija zahteva u pogledu kojih se primenjuju pravila različitih posebnih parničnih postupaka. U ostalim republikama i pokrajinama, u kojima alimentacioni postupak nemai karakter posebnog parničnog postupka, dolazi do kumulacije posebnog i opšteg parničnog postupka.

7) O eventualnoj kumulaciji tužbenih zahteva detaljno: Đuričin, B. – Eventualno spajanje tužbenih zahteva, Pravni život, 3/82

8) Triva, S. – op. cit, str. 322.

9) Triva, S. – ibidem.

10) Treba primetiti da u pogledu ove funkcije o povlačenju tužbe važi poseban režim. Namente, u slučaju ove funkcije o povlačenju tužbe odstupa se od opštih pravila parničnog postupka u pogledu dopustivosti povlačenja tužbe jer za ovo povlačenje nije potreban pristanak tuženog.

11) Detaljno o tome: Poznić, B. – op. cit. 348.

12) Poznić, B. – op. cit. str. 348.

- 13) Detaljno o tome: Poznić, B. – Beleške uz Zbirku sudskih odluka za 1968. i 1969. g., Anal., 1–2/71, Starović, B. – Alternativne i fakultativne obligacije i njihovo ostvarivanje u parničnom i izvršnom postupku, Anal., 6/84, Filipče, S. – Kontroverzi vo postapkata po tužbite so alternativo postavljeni baranja, Pravna misla, 5–6/76.
- 14) Perović, S. – Alternativne obaveze, odrednica u Komentaru Zakona o obligacionim odnosima, redakcija Perović – Stojanović, Gornji Milanovac, 1980, str. 955.
15. Detaljno o tome: Starović, B. – Komentar Zakon o izvršnom postupku, Beograd, 1987.
- 16) Suprotno, Marković, M. – Građansko procesno pravo, knj. I, sv. 2, Niš, 1977, str. 163.
- 17) Videti: Marković, M. – ibidem. Suprotno: Poznić, B. – op. cit.
- 18) Perović, S. – op. cit., str. 962.
- 19) Starović, B. – Alternativne i fakultativne obligacije i njihovo ostvarivanje u parničnom i izvršnom postupku, Anal., 6/84.
- 20) Tužbeno pismo, pored tužbene parnične radnje, može da sadrži i druge parnične radnje tužioca, kao i neke njegove materijalnopravne radnje.
- 21) Perović, S. – op. cit.
- 22) Nejman, G. – Komentar Građanskog parničnog postupka, Beograd, 1935, str. 1124.

Dr GORDANA STANKOVIĆ
Professeur agrégée de la Faculte de Droit de Niš

— Résumé —

MODALITES D'UNE EXIGENCE DE PLAINE

L'accusateur peut accumuler les exigences de plainte et par la même plainte proposer plusieurs décisions de divers sujets. L'auteur expose certains genres de l'accumulation de l'exigence de plainte complexe. Ce sont: l'accumulation objective simple (ou simple conjonction des exigences de plainte), l'accumulation éventuelle des exigences de plainte et l'accumulation alternative de l'exigence de plainte. Comme modalité particulière de l'exigence de plainte, l'auteur expose l'accumulation subsidiaire de l'exigence de plainte, de l'article 327 ZPP.